

BIULETYN

KWARTALNY

SYTUACJA POLITYCZNA NA UKRAINIE	3
MISJA ZESPOŁU DORADCZEGO NATO ZWIĄZANA ZE ZWIĘKSZENIEM BEZPIECZEŃSTWA OBIEKTÓW JĄDROWYCH NA UKRAINIE	5
SEMINARIUM EKSPERCKIE - ZAGROŻENIA DLA POLSKI W 2014 R. KONCEPCJA USPRAWNINIENIA KOORDYNACJI DZIAŁAŃ	7
GWAŁTOWNE ZJAWISKA ATMOSFERYCZNE NA POŁUDNIU POLSKI – MAJ 2014	8
KIEDY ZACZAĆ INFORMOWAĆ MEDIA – KOMUNIKACJA SPOŁECZNA W KRYZYSIE	12
MAPY INNYCH ZAGROŻEŃ W INFORMATYCZNYM SYSTEMIE OSŁONY KRAJU PRZED NADZWYCZAJNYMI ZAGROŻENIAMI	14
NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY USTAWY O AGENCJI WYWIADU I AGENCJI BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO	17

Zespół redakcyjny

Biuletynu kwartalnego Wydziału Analiz RCB:

Martyna Olejnik

Anna Zasadzińska-Baraniewska

Recenzenci:

Krzysztof Malesa, Zastępca Dyrektora RCB

Grzegorz Świszcz, Szef Wydziału Analiz

Sytuacja polityczna na Ukrainie

Arkadiusz Sarna

*Referat ds. Ukrainy i Mołdawii, Departament Wschodni
Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP*

25 maja odbyły się na Ukrainie wybory prezydenckie, których zwycięzca po raz pierwszy w historii zyskał najwyższe poparcie we wszystkich ukraińskich regionach. Po raz drugi w historii wybory zostały rozstrzygnięte już w pierwszej turze. Nigdy wcześniej żaden z ukraińskich przywódców nie stał też w obliczu tak ogromnych wyzwań jak nowy prezydent Ukrainy Petro Poroszenko.

REZULTATY WYBORÓW PREZYDENCKICH

25 maja 2014 r. odbyły się na Ukrainie przedterminowe wybory prezydenckie, będące rezultatem zmian politycznych wynikających z dramatycznego kryzysu wewnętrznego (XII.2013–II.2012: tzw. Euromajdan) i ucieczką z kraju ówczesnego prezydenta, Wiktora Janukowycza. Już w pierwszej turze wybory wygrał Petro Poroszenko, doświadczony ukraiński polityk (b. minister spraw zagranicznych, gospodarki, szef nadzoru banku centralnego, sponsor Majdanu 2004 roku i Euromajdanu 2013-14) i znany biznesmen (m.in. twórca korporacji Roshen, jednego z największych w Europie producentów słodyczy).

Poroszenko uzyskał aż 54,7% głosów i zdecydowanie pokonał pozostałych 20 kandydatów. Główny jego rywal, była premier Julia Tymoszenko, uzyskała tylko 12,8% głosów. Mychajło Dobkin, oficjalny kandydat rządzącej jeszcze do lutego br. Partii Regionów został poparty jedynie przez 3% głosujących. Rozreklamowani w świecie rosyjską negatywną kampanią informacyjną liderzy ugrupowań nacjonalistycznych – przewodniczący partii Swoboda Oleh Tiahnybok oraz szef Prawego sektora Dmytro Jarosz – uzyskali łącznie 1,86% głosów, co oznacza, że poparło ich raptem 338 tys. osób spośród ponad 18 mln głosujących.

Wybory nie odbyły się na Krymie, okupowanym od marca br. przez Rosję, a także w większości komisji w obwodach donieckim i ługańskim na wschodzie kraju. Ze względu na narastający terror ze strony separatystów (m.in. porwania i zastraszanie członków komisji wyborczych, siłowe blokady poszczególnych komisji) głosowanie w obu ww. obwodach (województwach) odbyło się jedynie w 9 z 34 okręgów

wyborczych. W tych warunkach osiągnięcie 59,5% frekwencji wyborczej (bez uwzględnienia zagranicznego okręgu wyborczego: 60,2%) można uznać za znakomity rezultat.

Szybkie rozstrzygnięcie wyborów, już w pierwszej turze, pozwoliło uniknąć Ukrainie groźby eskalacji kryzysu politycznego, nieuchronnej w warunkach przedłużonej o trzy tygodnie kampanii prezydenckiej (gdyby doszło do drugiej tury głosowania). W powyższym kontekście wybory i ich wynik można również uznać za formę plebiscytu, w ramach którego społeczeństwo Ukrainy opowiedziało się racjonalnie za szybkim rozstrzygnięciem, mającym uchronić kraj od chaosu i rozpadu, w warunkach niewypowiedzianej przez Federację Rosyjską wojny przeciwko Ukrainie i jej nowym władzom.

WYZWANIA DLA NOWEGO PRZYWÓDCY

Podczas oficjalnej inauguracji Poroszenko jednoznacznie opowiedział się za niepodzielnością i integralnością państwa (wraz z Krymem), unitarnym jego ustrojem, językiem ukraińskim jako jedynym językiem państwowym. Podkreślił nieodwracalność zmian zachodzących na Ukrainie i konieczność budowy demokracji na wzór europejskiej. Opowiedział się też za przyspieszonymi wyborami do Rady Najwyższej (jeszcze w 2014 r.). Obecna, licząca 236 deputowanych większość parlamentarna jest zbyt słaba, aby oczekiwać sprawnego procesu legislacyjnego w kontekście planowanych zmian ustawy zasadniczej (wymagają większości konstytucyjnej, czyli co najmniej 300 głosów w 450-osobowej Radzie Najwyższej). Znaczenie tych wyborów wiąże się też z dokonanymi pod koniec lutego zmianami w konstytucji, przywracającymi na Ukrainie parlamentarno-prezydencki model ustrojowy.

Po podpisaniu 27 czerwca umowy o wolnym handlu z Unią Europejską – części Umowy Stowarzyszeniowej (*Association Agreement, AA*) – ukraińska władza wykonawcza i parlament stoją przed wyzwaniem szybkiej ratyfikacji ww. aktów prawnych, tak, aby AA weszła w życie jeszcze w listopadzie br., przed upływem terminu tymczasowego jej stosowania, uzgodnionego z Brukselą. Niezależnie od tego „wyzwania czasowego”, Ukrainę czeka ogrom pracy, związanej z wdrażaniem zapisów AA i jej części handlowej.

Najważniejszym i najpilniejszym wyzwaniem stojącym przed władzami Ukrainy pozostaje jednak rozwiązanie kryzysu na wschodzie kraju oraz normalizacja stosunków z Moskwą.

GORDYJSKI WĘZEL DONBASU

Po marcowej aneksji Krymu przez Rosję ruchy separatystyczne zaczęły „promieniować” na regiony kontynentalnej, południowo-wschodniej Ukrainy. Separatysty zaczęli zajmować kolejne budynki administracji publicznej i struktur siłowych, zwłaszcza w miastach Donbasu. Organizowane przez nich agresywne demonstracje prowadziły często do napaści na zwolenników jedności Ukrainy, co doprowadziło do szeregu krwawych zamieszek w ww. regionach. Najtragiczniejsze miały miejsce 2 maja w Odessie, gdzie w wyniku sprowokowanych przez separatystów starć z demonstracją proukraińską doszło do pożaru budynku związków zawodowych, w którym śmierć poniosło 46 osób.

11 maja samozwańcze kierownictwo tzw. Donieckiej i Ługańskiej Republik Ludowych przeprowadziło „referenda niepodległościowe” na sterroryzowanych terenach obwodów donieckiego i ługańskiego. Ich sfałszowane wyniki (odpowiednio 96,2% oraz 89,07% „za”) posłużyły „organizatorom” do ogłoszenia suwerenności „republik” i rozmów o ich zjednoczeniu w celu budowy „Noworosji” w nawiązaniu do historycznego określenia ziem współczesnej południowo-wschodniej Ukrainy, podbitych przez Rosję pod koniec XVIII wieku. Po tych „referendach” doszło do eskalacji kryzysu, wynikającego z jednej strony z naturalnej reakcji suwerennych władz nad Donbasem i wzmożenia przez nie operacji przeciwko „powstańcom”, a z drugiej strony – ze wzrostu agresywności i liczebności separatystów (napływ najemników z Rosji) i brutalizacji podejmowanych przez nich działań przeciwko zarówno ukraińskim wojskowym jak i ludności cywilnej.

Nowy ukraiński przywódca, jeszcze jako prezydent-elekt, podjął trudny dialog z Rosją, spotykając się 6 czerwca w Normandii z prezydentem Rosji Władimirem Putinem przy okazji uroczystości 70 rocznicy lądowania aliantów. 20 czerwca Poroszenko ogłosił swój 15-punktowy plan pokojowego rozwiązania kryzysu na wschodzie kraju, podejmując jednocześnie decyzje o jednostronnym wstrzymaniu na okres tygodnia operacji antyterrorystycznej sił rządowych, prowadzonej od kwietnia w ogarniętym działaniami separatystów i coraz większym chaosem Donbasie.

KOMENTARZ

Kluczowe znaczenie dla powodzenia planu pokojowego Poroszenki i zakończenia dramatu wschodniej Ukrainy będzie jednak miała postawa Rosji. Bez zasadniczej zmiany jej polityki wobec Ukrainy i zaprzestania wsparcia dla bojówek separatystów osiągnięcie trwałego, pokojowego rozwiązania kryzysu w Donbasie wydaje się niemożliwe. Rozwiązanie kryzysu w Donbasie to warunek absolutnie niezbędny stabilizacji na Ukrainie. Tylko po zakończeniu tego konfliktu elity polityczne i społeczeństwo Ukrainy będą mogły skupić się na wewnętrznych reformach politycznych i ekonomicznych.

Misja zespołu doradczego NATO związana ze zwiększeniem bezpieczeństwa obiektów jądrowych na Ukrainie¹

Beata Janowczyk
Wydział Analiz RCB

Na Ukrainie funkcjonują cztery elektrownie jądrowe (Chmielnicki, Rówieńska, Zaporoska i Południowoukraińska), w których czynnych pozostaje 15 reaktorów atomowych. Obiekty dostarczają około połowę wytwarzanej w tym kraju energii elektrycznej. W związku z kryzysem społeczno-politycznym od listopada ub. roku ich ochrona utrzymywana jest na podwyższonym poziomie. W marcu br. władze w Kijowie zwróciły się do Komitetu Planowania Cywilnego w Sytuacji Zagrożeń NATO (Civil Emergency Planning Committee - CEPC) o wsparcie dotyczące sprawdzenia przygotowania obiektów jądrowych na sytuacje kryzysowe. W dniach 4-9 kwietnia br. miała miejsce misja doradczego zespołu ekspertów cywilnych (Advisory Support Team) mająca na celu udzielenie pomocy w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa cywilnych urządzeń nuklearnych.

W misji NATO uczestniczyli eksperci z Bułgarii, Węgier, Stanów Zjednoczonych, Słowacji, Litwy i Belgii. Wsparciem dla grupy był przedstawiciel polskiej Państwowej Agencji Atomistyki (PAA) oraz amerykańskiego Narodowego Laboratorium w Argonne².

Praca zespołu doradczego polegała na rozmowach z przedstawicielami instytucji i jednostek zaangażowanych w eksploatację ukraińskich elektrowni jądrowych: Energoatomu³, Państwowego Inspektoratu Dozoru Jądrowego, Państwowej Służby Reagowania Awaryjnego⁴, Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, Ministerstwa Energii i Przemysłu Węglowego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Ekspertci zapoznali się z systemem bezpieczeństwa jądrowego na Ukrainie, w tym zasadami działania Państwowej Służby Reagowania Awaryjnego i Państwowego Inspektoratu Dozoru Jądrowego oraz organizacją ochrony obiektów jądrowych i paliwa jądrowego. Strona Ukraińska przedstawiła wyniki stress-testów ukraińskich reaktorów jądrowych przeprowadzonych po awarii

w Fukushima⁵. Ważnym elementem rozmów była problematyka potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa obiektów jądrowych i wykorzystanie modeli rozprzestrzeniania się skażeń promieniotwórczych na wypadek awarii. Omówiono także kwestie systemów łączności, przesyłania danych oraz powiadamiania i ostrzegania o zagrożeniach.

Efektom misji było opracowanie wniosków z obserwacji i analiz, które zostaną uwzględnione w końcowym raporcie przekazanym stronie ukraińskiej. W związku z sytuacją polityczną, zagrożeniem dla bezpieczeństwa urządzeń nuklearnych może być reorganizacja na szczeblach administracji państwowej oraz współpraca z dotychczasowymi partnerami i dostawcami paliwa jądrowego. Zidentyfikowanym problemem jest także kwestia finansowania rozpoczętych projektów zmierzających do poprawy bezpieczeństwa jądrowego.

W opinii ekspertów NATO polityka władz w Kijowie powinna zapewnić wysoki priorytet dla działań zmierzających do wzmocnienia bezpieczeństwa jądrowego. Wśród najważniejszych zaleceń zespołu znalazła się potrzeba zwiększenia wyposażenia służb reagowania awaryjnego w środki ochrony osobistej, środki do dekontaminacji i sprzęt komunikacyjny, konieczność modernizacji systemów wczesnego

¹ Artykuł opracowano z wykorzystaniem sprawozdania przedstawiciela Państwowej Agencji Atomistyki z udziału w misji zespołu doradczego (Advisory Support Team) NATO w dniach 4-9.04.2014 r. w Kijowie.

² Udział w misji odbył się na zasadzie Voluntary National Contribution (VNC). Zwrot VNC stosuje się do określenia udziału w misji NATO na zasadzie dobrowolnego wkładu narodowego państw należących do Sojuszu.

³ Energoatom - operator wszystkich reaktorów jądrowych działających na Ukrainie.

⁴ Służba Reagowania Awaryjnego została przekształcona z dawnego Ministerstwa ds. Zdarzeń Nadzwyczajnych.

⁵ Komisja Europejska w komunikacie z dnia 4.10.2012 r. dotyczącym kompleksowych ocen ryzyka i bezpieczeństwa („testów wytrzymałościowych”) elektrowni jądrowych zapisała, że Ukraina włączyła testy wytrzymałościowe do programu modernizacji swoich elektrowni jądrowych.

powiadamiania i informowania ludności o zagrożeniach oraz poprawa współdziałania systematów łączności.

Oddzielnym zagadnieniem jest brak dostępu do reaktora badawczego w Sewastopolu na Krymie⁶, co z jednej strony zagraża bezpieczeństwu samego obiektu, zaś z drugiej oznacza utratę ważnego dla badań nuklearnych ośrodka szkoleniowego. Eksperti wskazali za konieczne utrzymanie niezależnej i niepodległej politycznym naciskom pozycji Inspektoratu Dozoru Jądrowego oraz zapewnienie jednostce zapasowego centrum awaryjnego. Istnieje także potrzeba większego zaangażowania Ministerstwa Zdrowia w działania związane z reagowaniem na zdarzenia radiacyjne. Zdaniem zespołu wskazane jest zwiększenie uczestnictwa Ukrainy w międzynarodowych programach szkoleniowych, nie tylko w charakterze uczestników, ale również w roli prowadzących.

Po analizie sytuacji oraz uwarunkowań wynikających z procedury SPO-10 Minister Spraw Wewnętrznych podjął decyzję o opracowaniu szczegółowego dokumentu planistycznego, który w sposób kompleksowy wskaże sposób reagowania organów państwowych na aktualne zagrożenia, przy

uwzględnieniu zaangażowania innych podmiotów resortu spraw wewnętrznych oraz ścisłego współdziałania z administracją terenową (cywilną i wojskową). Takim dokumentem jest Plan działania Resortu Spraw Wewnętrznych w zakresie organizacji przyjmowania, transportu i pobytu na terytorium RP cudzoziemców/uchodźców z Ukrainy (Plan), zatwierdzony 31 marca br.

W Planie uwzględniono lokalizację nowych punktów pobytowych, w tym obozowisk, wskazanych podczas wizytacji Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na terenie województwa podkarpackiego i lubelskiego oraz po konsultacjach przeprowadzonych z Ministerstwem Obrony Narodowej, w sprawie wsparcia ze strony Sił Zbrojnych RP. Jednocześnie dostosowano możliwości wykorzystania zasobów transportowych Straży Granicznej do aktualnej sytuacji, przy założeniu intensyfikacji realizacji zadań własnych w ochronie granicy państwowej i działań migracyjnych.

KOMENTARZ

Omawiane zagadnienia są szczególnie ważne dla Polski, gdyż skutki ewentualnej awarii mogą mieć charakter międzynarodowy. Destabilizacja sytuacji na Ukrainie może przyczynić się do wystąpienia zagrożeń dla jej urządzeń nuklearnych, a tym samym dla bezpieczeństwa narodowego naszego kraju. Spośród czterech czynnych ukraińskich elektrowni atomowych dwie znajdują się w pobliżu granicy z Polską: Rówieńska w Kuźniecowsku (140 km od granicy) i Chmielnicka w Niecieszynie (200 km od granicy). Sytuacja w ukraińskich obiektach jądrowych jest monitorowana przez PAA, która utrzymuje kontakt w zakresie wczesnego powiadamiania o awariach jądrowych z Państwowym Komitetem Dozoru Jądrowego. Według zapewnień PAA obecny poziom współpracy zapewnia natychmiastowy dostęp do fachowej i zweryfikowanej informacji w przypadku wystąpienia awarii mogącej skutkować zagrożeniem dla bezpieczeństwa Polski.

⁶ Uniwersytet Energii Jądrowej i Przemysłu szkolący specjalistów m.in. w dziedzinach tworzenia i kierowania systemami przesyłania energii, wydajności energii czy ochrony środowiska znajduje się w Sewastopolu, który w marcu br. został włączony do Krymskiego Okręgu Federalnego (jednego z 10 okręgów Rosji).

Seminarium eksperckie - Zagrożenia dla Polski w 2014 r. Koncepcja usprawnienia koordynacji działań

Anna Zasadzińska-Baraniewska
Wydział Analiz RCB

23 czerwca 2014 r. w Rządowym Centrum Bezpieczeństwa odbyło się seminarium poświęcone najistotniejszemu zagrożeniu zidentyfikowanemu w pierwszym półroczu 2014 r., zorganizowane przez Wydział Analiz RCB. Spotkanie podzielone zostało na dwa bloki dyskusyjne: Kryzys ukraiński i Zagrożenia związane z warunkami atmosferycznymi. Referaty przedstawili eksperci z Ośrodka Studiów Wschodnich, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Agencji Wywiadu, Urzędu ds. Cudzoziemców, Straży Granicznej, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A., Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji oraz z Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

W trakcie panelu dyskusyjnego dotyczącego kryzysu na Ukrainie prelegenci omówili aktualną sytuację w tym kraju wraz z oceną jej rozwoju. Przeanalizowano zagrożenia zarówno już istniejące jak i potencjalne, wynikające z ewentualnego zaostrzenia się konfliktu. Przedstawiono stan bezpieczeństwa dostaw ropy i gazu z kierunku wschodniego, a także przygotowanie państwa do potencjalnych utrudnień i alternatywne możliwości rozwiązań w tym zakresie. Omówiono zagrożenia dla obywateli polskich przebywających na terytorium Ukrainy i działania zmierzające do ich minimalizacji, sytuację na wschodniej i południowo-wschodniej granicy RP, a także scenariusze na wypadek nagłego napływu uchodźców z Ukrainy na terytorium Polski.

Podczas panelu poświęconego zagrożeniom wynikającym z nadzwyczajnych lub gwałtownych zjawisk meteorologicznych omówiono wpływ wdrożenia Dyrektywy powodziowej na planowanie przestrzenne i zarządzanie kryzysowe, ocenę poziomu ryzyka wystąpienia zagrożeń hydrologiczno-meteorologicznych charakterystycznych dla okresu letniego takich jak powódź, susza, osuwiska, burze czy trąby powietrzne, mechanizmy i procedury prowadzenia gospodarki wodnej na zbiornikach retencyjnych w sytuacji zagrożenia powodziowego, stan przygotowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego do sezonu letniego, a także podsumowanie wstępnych wniosków po wdrożeniu Regionalnego Systemu Ostrzegania.

Jednym z tematów spotkania były przedstawione przez kierownictwo Rządowego Centrum

Bezpieczeństwa wnioski w zakresie koordynacji działań w systemie zarządzania kryzysowego, wpływające ze zdarzeń kryzysowych w ostatnich miesiącach a także z ćwiczeń Pionex 2014.

Pokazały one, że sukces działań antykryzysowych zależy od skutecznej koordynacji. Nie wszystkie istniejące procedury systemu zarządzania kryzysowego są wykorzystywane, a w niektórych sytuacjach procedury przewidziane w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego (KPZK) okazują się niewystarczające. KPZK dokładnie określa podmioty (organy administracji, służby, instytucje) zaangażowane w kolejne fazy zarządzania kryzysowego w przypadku konkretnych zagrożeń a także wskazuje ich zadania w systemie. W Planie natomiast nie ujęto kwestii koordynacji działań ani mechanizmów efektywnej współpracy między podmiotami. Po analizie zapisów art. 8 Ustawy o zarządzaniu kryzysowym, opisującego funkcję i zadania Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (RZZK), nasuwa się pytanie czy RZZK jest optymalnym narzędziem do koordynacji działań. Podkreślić tutaj należy, że przewidziane przez ustawodawcę zadania oraz warunki działania RZZK implikują pewne istotne ograniczenia co do trybu obradowania, obligatoryjnego składu, zakresu kompetencji (opiniujące i doradcze) oraz możliwości technicznych/operacyjnych. Powyższe konstatacje i dotychczasowe doświadczenia z funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego wskazują zatem, że niezależnie od zadań RZZK potrzebne jest miejsce, w którym koordynacja działań będzie realizowana w trybie pracy ciągłej (sztabowej) na średnim szczeblu

zarządzania, z wykorzystaniem nowoczesnych środków komunikacji. Ośrodek taki, określony roboczo jako centrum sytuacyjne, służyłby usprawnieniu koordynacji działań operacyjnych na poziomie centralnym, poprzez wdrożenie stałego mechanizmu współpracy między resortami, służbami i instytucjami w sytuacjach kryzysowych angażujących kilka podmiotów, jednakże nie wyczerpujących przesłanek zwołania Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Wykorzystanie projektowanego

mechanizmu możliwe byłoby nie tylko w zakresie zarządzania kryzysowego w przypadku wystąpienia zagrożeń przewidzianych w KPZK, ale również między innymi przy zabezpieczeniu dużych przedsięwzięć czy reagowaniu w sytuacjach noszących znamiona kryzysu, jednak nie będących sytuacjami kryzysowymi w rozumieniu definicji ustawowej. Wstępna prezentacja koncepcji została poddana pod ocenę i dyskusję zebranych.

KOMENTARZ

Seminarium eksperckie w Rządowym Centrum Bezpieczeństwa, łączące prezentacje merytoryczne dotyczące wybranych zagrożeń z dyskusją oraz oceną funkcjonujących procedur i podejmowanych działań, odbyło się już po raz trzeci. Poprzednie miały miejsce w czerwcu 2012 i 2013 r. Celem spotkania, oprócz dyskusji nad najbardziej aktualnymi problemami szeroko rozumianego bezpieczeństwa, jest pogłębienie międzyinstytucjonalnej współpracy eksperckiej, stanowiącej istotny element zaplecza analitycznego w systemie zarządzania kryzysowego.

Gwałtowne zjawiska atmosferyczne na południu Polski - maj 2014

Anna Zasadzińska-Baraniewska

Wydział Analiz RCB

W maju bieżącego roku dwukrotnie (w dniach 14-18 i 27-29) zwłaszcza na południu kraju wystąpiły skrajnie niekorzystne warunki meteorologiczne, skutkujące destabilizacją sytuacji hydrologicznej a w konsekwencji wystąpieniem zagrożenia powodziowego. W obu przypadkach zagrożenie poprzedzone było trafną prognozą i oceną sytuacji przez IMGW oraz wydaniem ostrzeżeń, co dało podstawę do podjęcia wyprzedzających działań w zakresie zarządzania kryzysowego i ochrony ludności. Przebieg zdarzeń był jednak różny co miało wpływ na decyzje operacyjne w fazie reagowania. W dniach 14-23.05, na skutek intensywnych opadów ciągłych w dorzeczu górnej Wisły, nastąpiło uformowanie się a następnie przemieszczanie fali wezbraniowej. Natomiast w okresie 27 - 29.05 bardzo intensywne (miejscami nawalne) lokalne opady o charakterze burzowym, głównie na południowym zachodzie kraju, spowodowały gwałtowne krótkotrwałe wzrosty stanów wody przeważnie na niewielkich ciekach, co przyczyniło się do miejscowych podtopień, jednak nie skutkowało długotrwałą destabilizacją sytuacji hydrologicznej i wystąpieniem zagrożenia powodziowego.

W okresie 14-18.05. br. na obszarze całego dorzecza górnej Wisły wystąpiły opady deszczu miejscami intensywne o charakterze ciągłym. Najwyższe dobowe sumy opadu, powyżej 100 mm, zanotowano w zlewniach górskich dorzecza Wisły (woj. małopolskie i śląskie) w przedziale czasowym od godz. 8.00 w dniu 15.05 do godz. 8.00 w dniu 16.05. Dobowe sumy opadów przekraczające 70 mm wystąpiły w zlewniach: 75 mm w zlewni Soły, 74 mm w zlewni Skawy, Raby,

Dunajca, 58 mm w zlewni Małej Wisły, 52 mm w zlewni Wisłoki, 45 mm w zlewni Sanu. Intensywne opady spowodowały wzrosty stanu wody na wszystkich dopływach górnej Wisły, z przekroczeniami stanów ostrzegawczych, a następnie alarmowych. Na górnej Wiśle uformowała się fala wezbraniowa o kulminacji w strefie wody wysokiej i powyżej stanów alarmowych. W dniu 19.05 kulminacja fali wezbraniowej dotarła do środkowej Wisły. W Sandomierzu o godz. 10.00 19.05

fala osiągnęła 762 cm. W Zawichoście najwyższy stan - 805 cm tj. 185 cm powyżej stanu alarmowego - zanotowano 19.05 o godz. 13:00. W kolejnych dniach fala wezbraniowa przemieszczała się środkową i dolną Wisłą. Kulminacja wezbrania na całym odcinku przewyższała stany alarmowe. Na skutek intensywnych opadów oraz wzrostów stanów wody w mniejszych rzekach doszło do lokalnych podtopień, zniszczeń w infrastrukturze drogowej oraz uaktywnienia się osuwisk głównie w województwach: małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim, lubelskim i śląskim.

W dorzeczu Odry opady były niższe a najwyższe dobowe sumy w zlewniach osiągały 40 mm. Na górnej Odrze utworzyła się fala wezbraniowa o kulminacji w strefie wody wysokiej i miejscami powyżej stanów alarmowych. W dniu 19.05 kulminacja fali minęła Trestno (rejon Wrocławia) i przemieszczała się środkowym odcinkiem Odry miejscami nieznacznie przekraczając stany alarmowe. Nie doszło do znaczących podtopień i strat w infrastrukturze.

Przebieg sytuacji w dniach 13-23.05, począwszy od pierwszej prognozy i ostrzeżeń IMGW z dnia 13.05, pozwolił na podjęcie na szczeblu centralnym, wojewódzkim i powiatowym działań wyprzedzających o ok. 48 h – 72 h przed wystąpieniem zagrożenia. W dniach 13-17 maja poprzez wspólne skoordynowane działania ministrów, wojewodów, Państwowej Straży Pożarnej, Sił Zbrojnych oraz szefów pozostałych służb i instytucji zidentyfikowano i podjęto natychmiastowe zabezpieczenie nentralgicznych miejsc (odcinków wałów przeciwpowodziowych, miejscowości, obiektów), które narażone były na największe zagrożenie związane z potencjalną powodzią. W tym czasie dwukrotnie (14 i 17 maja) zwołano posiedzenie Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w celu sprawdzenia i oceny działań służb i administracji w fazie przygotowania i reagowania na zagrożenie. Wojewodom polecono przekazanie informacji o zagrożeniu na szczebel powiatowy i gminny, przesłanie komunikatów do mediów oraz uruchomienie raportowania sytuacyjnego do RCB.

Na polecenie Komendanta Głównego PSP postawiono w stan gotowości Centralny Odwód Operacyjny oraz wyznaczono miejsca koncentracji w zagrożonych województwach. Komendanci Wojewódzcy PSP sporządzili plany zabezpieczenia słabych miejsc i punktów krytycznych pod względem wytrzymałości

w odniesieniu do uszkodzonych wałów podczas powodzi 2010 r. oraz odcinków obwałowań, które są w trakcie remontu (naprawy). Niezwłocznie przystąpiono do zabezpieczenia miejsc zidentyfikowanych jako szczególnie zagrożone na terenach województw: świętokrzyskiego, podkarpackiego i lubelskiego. Jako bezwzględnie priorytetowe traktowane były działania w rejonie Sandomierza ze względu na zagrożenie Huty Szkła oraz osiedla mieszkaniowego. Sytuacja była wyjątkowo trudna z uwagi na trwające prace remontowe wału oraz niezadowolający stan międzywała. Na tym właśnie odcinku wałów wiślanych w dniu 18.05 o godz. 7.00 osiągnięto pełną gotowość specjalnej operacji prowadzonej przez PSP przy wsparciu Sił Zbrojnych, Policji i Straży Granicznej w celu zabezpieczenia przed zagrożeniem powodziowym. W operacji brało udział ok. 1000 funkcjonariuszy i żołnierzy. Zadsponowano siły i środki – ciężki sprzęt, śmigłowce, łodzie, quady itp. W trybie 24-godzinnym, pod presją czasu prowadzono prace na odcinku ok. 1700 m w celu podwyższenia i umocnienia wału przeciwpowodziowego, stanowiącego ochronę najbardziej nentralgicznych punktów – huty oraz terenów zabudowy mieszkaniowej. Podkreślić należy, że obszar osiedli przy hucie został zalany w 2010 r., natomiast pod obiektami przemysłowymi fala powodziowa została wówczas zatrzymana w ostatniej chwili, dzięki nieprzerwanemu układaniu zapór przez służby i mieszkańców.

19 maja kulminacja fali na Wiśle przeszła przez Sandomierz osiągając 762 cm (wielkość z przedziału przewidzianego przez modele IMGW), dzięki podjętym z wyprzedzeniem działaniom zabezpieczającym nie doszło do istotnych zdarzeń i zagrożeń dla ludności. W tym czasie głównym polem działania PSP i służb wsparcia były już tereny Lubelszczyzny, dokąd przemieszczała się kulminacja wezbrania na Wiśle. Szczególnie intensywne prace (transport worków z piaskiem, układanie podwyższenia korony wału przy jednoczesnym umacnianiu obwałowania, zabezpieczanie worków i piasku w miejscach potencjalnych przesiąków) prowadzono w gminie Łaziska (pow. Opole Lubelskie) na trzech odcinkach wału wiślanego, o długości w sumie 3,5 km (miejscowości: Braciejowice, Kępa Gostecka, Kępa Solecka). W dniach 18-20.05 przy podwyższaniu i umacnianiu wału pracowało tam w rotacji ponad 400 strażaków - PSP (z woj. lubelskiego i spoza

województwa) i OSP - ze wsparciem sił i środków Straży Granicznej i Służby Więziennej. W kulminacyjnym momencie do działań wykorzystywano ok. 100 pojazdów PSP i OSP. Miejscowości gminy Łaziska, w których walka o utrzymanie wału wiślanego była najtrudniejsza, w znacznym stopniu uszkodzone zostały w czasie drugiej fali powodziowej na początku czerwca 2010 r. Również w lubelskich gminach Wilków i Janowiec (należących do najbardziej zniszczonych gmin w kraju w czasie powodzi 2010 r.) prowadzono przez cały czas intensywne patrolowanie wałów, likwidowanie przesiąków, umacnianie newralgicznych odcinków. Jednocześnie prowadzono akcję przeciwpowodziową w Krasnymstawie, gdzie wzrost stanu wody w rz. Wieprz, na skutek zrzutu ze zbiornika w m. Nielisz i punktowego opadu poniżej zbiornika, doprowadził do miejscowych podtopień. W oczekiwaniu na nadejście kulminacji, w woj. mazowieckim trwały już działania zabezpieczające obwałowań narażonych na negatywne skutki wezbrania. Monitorowano wały przeciwpowodziowe w powiatach: zwoleńskim, lipskim, kozienickim, przysuskim, radomskim, legionowskim. Zweryfikowano stan magazynów przeciwpowodziowych.

W dniach 20 – 25.05 kulminacja fali wezbraniowej na Wiśle przemieszczała się przez woj. lubelskie, mazowieckie, kujawsko-pomorskie, pomorskie. Na całej długości przemieszczania się wezbrania z wyprzedzeniem podejmowano działania polegające na patrolowaniu, zabezpieczeniu i wzmacnianiu wałów przeciwpowodziowych. Wojewodowie przekazywali zalecenia do władz samorządowych celem uruchomienia całodobowych dyżurów, sprawdzenia magazynów powodziowych oraz informowania ludności o ewentualnym zagrożeniu.

Łącznie na terenie kraju w dniach 14 – 25 maja br. w związku ze skutkami intensywnych opadów deszczu i przemieszczania się fali wezbraniowej odnotowano prawie 12 tys. zdarzeń, w których interweniowała Straż Pożarna. W działaniach uczestniczyło ok 80 tys. strażaków, w tym 16 tys. z PSP i 64 tys. z OSP oraz ok. 16,5 tys. pojazdów. W ramach wsparcia do działań skierowano ok. 6800 policjantów oraz 2120 pojazdów, 11 łodzi i 2 śmigłowce.

Opady występujące w dniach 27-29.05. br., głównie na południowym zachodzie kraju, miały charakter ulew, lokalnie nawalnych, i stwarzały lokalne zagrożenie miejscowymi podtopieniami. Najwyższe sumy opadów

odnotowano na stacjach: Międzyzlesie 42,1 mm/h (woj. dolnośląskie), Ślemień 35,2 mm/h (woj. dolnośląskie), Słozów 33,8 mm/h (woj. dolnośląskie), Głuchołazy 30,9 mm/h (woj. opolskie). W niektórych miejscach (np. Głuchołazy) intensywne punktowe opady powtórzyły się w ciągu dwóch dni. W związku z charakterem i zasięgiem opadów obserwowano lokalne gwałtowne krótkotrwałe wzrosty poziomu wody, które tylko miejscami przekroczyły stany alarmowe. Doszło do lokalnych podtopień i zniszczeń w infrastrukturze, niekiedy o znacznych rozmiarach (Głuchołazy). Opady i miejscowe wzrosty stanów wody nie miały jednak wpływu na zmianę sytuacji hydrologicznej i nie spowodowały wystąpienia zagrożenia powodziowego. W dniu 26 maja, po pierwszej niekorzystnej prognozie i ocenie sytuacji dokonanej przez synoptyków i hydrologów z Centrum Nadzoru Operacyjnego IMGW, odbyło się posiedzenie Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, podczas którego dokonano sprawdzenia przygotowania administracji i służb do działań w fazie reagowania. W tym samym dniu, na podstawie prognozy IMGW, dyrektor RCB przekazał do województw rekomendacje dotyczące m.in.: pilnego wskazania punktów newralgicznych (odcinków obwałowań, miejscowości, obiektów), które w przypadku pogorszenia warunków hydro-meteorologicznych mogą być szczególnie narażone na zagrożenia/ zniszczenia; przekazania informacji w tej sprawie do Komendantów Powiatowych, Wojewódzkich i Komendanta Głównego PSP; realizacji zabezpieczenia ww. miejsc; oszacowania potrzeb i przygotowania przez wojewodów wniosków o wsparcie przez Siły Zbrojne RP i jednostki Policji działań realizowanych w fazie reagowania; przekazania informacji o zagrożeniu na szczebel powiatowy i gminny; wzmocnienia służb dyżurnych poziomu wojewódzkiego i powiatowego oraz uruchomienia całodobowych dyżurów na poziomie gmin; przekazania komunikatów z ostrzeżeniami dla ludności do mediów lokalnych oraz umieszczenie ich w Regionalnym Systemie Ostrzegania (RSO); sprawdzenie systemów alarmowania i ostrzegania ludności.

Przebieg sytuacji charakteryzował się dużą dynamiką i licznymi lokalnymi zdarzeniami związanymi ze skutkami nawalnych opadów i gwałtownych przyborów wody w niewielkich rzekach i strumieniach. Działania zabezpieczające podejmowane były z wyprzedzeniem ok. 24 h, jednak zmienne warunki, zwłaszcza nagle

zdarzenia będące skutkiem licznych burz z intensywnym punktowym deszczem, wymagały od służb zaangażowanych w reagowanie znacznej elastyczności i mobilności. PSP przeprowadziła relokację sił i środków do doraźnych baz koncentracji na terenie woj. dolnośląskiego oraz wystosowała zapytania do strony niemieckiej i czeskiej w sprawie gotowości wsparcia grupami ratowniczymi (z łodziami) w przypadku wystąpienia zagrożenia w rejonie transgranicznym. Do jednorazowych działań angażowane były relatywnie mniejsze siły i środki (w porównaniu z kilka dni wcześniejszą sytuacją związaną z przeprowadzaniem wezbrania na Wiśle), natomiast akcje zabezpieczająco-ratownicze realizowane były jednocześnie w wielu miejscach na terenie danego województwa (np. w woj. dolnośląskim 27.05 – 150 interwencji PSP). Główne działania dotyczyły wypompowywania wody z podtopionych budynków, usuwania awarii sieci energetycznych, powalonych drzew lub konarów, zabezpieczania budowli hydrotechnicznych i uszkodzonych budynków oraz infrastruktury drogowej. Lokalne podtopienia miały miejsce głównie w województwach: opolskim

(gm. Glucholazy i Kietrz, ok. 140 budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz pojedyncze obiekty użyteczności publicznej, uszkodzenia infrastruktury drogowej oraz mostów), dolnośląskim (140 budynków, w tym 17 użyteczności publicznej, głównie w pow. jeleniogórskim, podmycia odcinków dróg gminnych i powiatowych), lubelskim (podtopione ulice i obiekty użyteczności publicznej m.in. w Lublinie, Świdniku, Krasnymstawie), łódzkim (lokalne podtopienia budynków i podmycia dróg m. in. w pow. piotrkowskim i sieradzkim).

W dniach 27-29 maja w związku z gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi na terenie kraju (burze i intensywne opady deszczu zwłaszcza w województwach: opolskim, dolnośląskim, wielkopolskim, lubelskim i łódzkim) odnotowano łącznie 2800 interwencji Państwowej Straży Pożarnej (najwięcej w woj. wielkopolskim – 537, dolnośląskim – 412, lubelskim – 340 i łódzkim – 273). W działaniach udział brało udział w sumie ok. 17 500 osób. Ponadto zaangażowanych było 691 policjantów oraz 163 jednostki sprzętu policyjnego, w tym 3 śmigłowce.

Opracowano przy współpracy Centrum Nadzoru Operacyjnego IMGW

KOMENTARZ

W obu przeanalizowanych sytuacjach prognoza IMGW, przekazana z wyprzedzeniem do Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa i Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, stanowiła podstawę do podjęcia natychmiastowych skoordynowanych działań w fazie przygotowania do reagowania na zagrożenie. Wysuwane początkowo w mediach sugestie, że prognoza rozwoju sytuacji jest przerysowana a podejmowane przez instytucje szczebla centralnego działania podyktowane są kalendarzem politycznym (wybory do Parlamentu Europejskiego 25 maja 2014 r.) były bezpodstawne. Traktowane przez pierwsze dni z ostrożnym niedowierzaniem przewidywania synoptyków okazały się wiarygodne i miarodajne. Po raz pierwszy od czasu funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego w Polsce podczas zagrożenia powodziowego działania podejmowane były z wyprzedzeniem ok. 24 – 72 h i obejmowały intensywne prace zabezpieczające oraz prewencyjne. Wykorzystano doświadczenia z powodzi 2010 r. wskazujące, że czynnik czasu jest kluczowy dla wyeliminowania lub minimalizacji skutków zagrożenia. Reagowanie wyprzedzające umożliwiło efektywne zabezpieczenie miejsc najbardziej narażonych na zagrożenie powodziowe oraz zadysponowanie zasobów ratowniczych (w tym odwołów centralnych) przed nadejściem fali. Skoordynowane i szybkie podejmowanie decyzji na szczeblu centralnym (MSW, MAiC, MON, RCB) pozwoliło na planowe użycie Wojska Polskiego, Policji, Straży Granicznej i innych służb wsparcia. Identyfikacja miejsc newralgicznych umożliwiła zaplanowanie i koncentrację działań w miejscach największych zagrożeń. Nie dopuszczono do rozproszenia sił i środków. Wyprzedzające informowanie i ostrzeganie ludności skutkowało podjęciem przez mieszkańców zagrożonych terenów działań w celu zabezpieczenia domostw, mienia, maszyn i urządzeń. Prowadzona w okresie występowania zagrożeń polityka informacyjna na szczeblu centralnym (regularne informowanie mediów) oraz lokalnym (przekazywanie bieżących informacji do mieszkańców na temat rozwoju sytuacji i podejmowanych działań) przyczyniła się do optymalizacji współdziałania w fazie reagowania i zapobiegła niekontrolowanemu wzrostowi niepokoju społecznego.

Kiedy zacząć informować media – komunikacja społeczna w kryzysie

Izabella Laskowska, Anna Adamkiewicz

Wydział Polityki Informacyjnej RCB

Co to jest kryzys? Czy możemy uznać, że jest nim każda katastrofa o dużym zasięgu np. powódź, huragan czy zderzenie pociągów? A może kryzysem jest każda sytuacja, w której instytucja zaczyna być negatywnie postrzegana przez społeczeństwo? Kiedy w takim razie należy rozpocząć działania komunikacyjne?

Wszystkie te sytuacje można określić jako sytuację kryzysową. Z punktu widzenia public relations (PR), kryzys to każda sytuacja zagrażająca wizerunkowi i reputacji danej instytucji przyciągająca jednocześnie uwagę mediów. To zdarzenie gwałtowne, niespodziewane, burzące dotychczasową działalność organizacji. Natomiast zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym, kryzys to sytuacja wpływająca negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołująca znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków.

Tak więc każda sytuacja wpływająca negatywnie na wizerunek firmy, z punktu widzenia PR będzie sytuacją kryzysową, ale nie będzie nią z punktu widzenia ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Jednak tak naprawdę działania, zarówno operacyjne jak i komunikacyjne, trzeba podejmować dużo wcześniej, jeszcze zanim wystąpią wszystkie okoliczności wskazane w ustawowej definicji. Czym bowiem jest kryzys dla przeciętnego Kowalskiego? Może nim być zalanie domu, kilkunastogodzinna przerwa w dostawie prądu czy nieprzejezdna droga dojazdowa. W takich sytuacjach obywatele oczekują pomocy ze strony administracji publicznej i właściwych służb – policji czy straży pożarnej. I najczęściej taką pomoc otrzymują.

Informowanie o zdarzeniu powinno rozpocząć się równoległe z działaniami zmierzającymi do usunięcia skutków kryzysu, gdyż brak informacji tworzy plotki, rodzi niepokój i chaos informacyjny. Kluczowe znaczenie ma tu współpraca z mediami, które często mogą być wsparciem dla działań służb ratowniczych, pod warunkiem dobrej współpracy z nimi.

W takim razie, jak informować? Przede wszystkim trzeba pamiętać, że społeczeństwo powinno być poinformowane jak najszybciej. W teorii public

relations funkcjonuje określenie tzw. „złotej godziny”, które zakłada, że instytucja, która została dotknięta kryzysem ma około godziny zanim dowiedzą się o niej media. Niestety w dobie telefonii komórkowej i powszechnie dostępnego Internetu ten czas uległ gwałtownemu skurczeniu. Dla przykładu, podczas katastrofy kolejowej pod Szczekocinami zanim rzecznik prasowy wojewódzkiej straży pożarnej, policji, wojewody czy PKP otrzymał informacje o tym zdarzeniu od swoich służb dyżurnych – pierwsi mieli ją dziennikarze. Niektórzy pasażerowie, którzy wyszli z wypadku bez szwanku, wysyłali zdjęcia i filmiki do redakcji newsowych mediów ogólnopolskich już kilka minut po zdarzeniu. Oczywistym jest to, że w pierwszych minutach rzecznik nie ma zbyt wielu informacji – ale samo potwierdzenie zdarzenia jest już dla mediów informacją.

Udostępnianie informacji powinno przebiegać systematycznie. Rzecznicy prasowi i osoby współpracujące z dziennikarzami powinni pamiętać o specyfice pracy mediów i w miarę możliwości wyjść naprzeciw ich potrzebom (np. regularnie dostarczać informacje na temat przebiegu sytuacji kryzysowej, zapewnić, w uzgodnieniu z kierującym działaniami ratowniczymi, dostęp do miejsca zdarzenia, przygotować miejsce skąd mogą relacjonować zdarzenie nie przeszkadzając w akcji ratowniczej, albo – jeśli nie jest to możliwe – dostarczyć zdjęcia lub filmy przygotowane przez służby prasowe, itp.).

Przygotowując pierwsze komunikaty kierowane do mediów należy pamiętać, aby to rodziny poszkodowanych jako pierwsze otrzymały informację o tym, co się stało i jaki jest stan ich bliskich. Mogą się jednak zdarzyć sytuacje, kiedy przestrzeganie tej zasady nie jest niemożliwe, zwłaszcza gdy zdarzenie dotyczy dużej grupy osób. Z reguły wtedy o zaistniałej sytuacji informujemy poprzez media.

Rzecznik lub inne osoby współpracujące w imieniu instytucji z mediami powinny przekazywać opinii publicznej informacje o tym, w jaki sposób postępować w danej sytuacji oraz jakiej pomocy, w jakim rozmiarze, gdzie, kiedy i na jakich warunkach mogą oczekiwać osoby poszkodowane, a także jakie działania podejmują służby w celu likwidacji sytuacji kryzysowej.

Istnieje kilka zasad, których realizacja ułatwia prowadzenie efektywnej komunikacji ze społeczeństwem poprzez media. Przede wszystkim należy wdrożyć wcześniej przygotowany plan komunikacji w sytuacjach kryzysowych. Niezależnie od tego, czego dotyczy sytuacja kryzysowa, komunikat prasowy powinien być wydany jak najszybciej. W sytuacjach, które wzbudzają szczególnie duże zainteresowanie mediów zalecane jest zorganizowanie briefingu prasowego, jednak dobór narzędzi komunikacji zależy od rozwoju sytuacji i decyzji rzecznika.

Służby prasowe powinny wydawać regularnie, najlepiej o ściśle określonych i wcześniej zapowiedzianych porach, komunikaty prasowe zawierające najświeższe informacje o bieżącej sytuacji.

Musimy pamiętać, że media zazwyczaj chcą być jak najbliżej miejsca zdarzenia. Dlatego też dobrym rozwiązaniem jest wyznaczenie na miejscu zdarzenia miejsca, skąd dziennikarze mogliby relacjonować rozwój wydarzeń, jednocześnie nie przeszkadzając w prowadzeniu działań oraz wytypowanie osoby do obsługi w tym miejscu mediów.

Dziennikarze zazwyczaj potrzebują wypowiedzi wielu osób, które mogą przedstawić zdarzenie z różnego punktu widzenia. Dlatego też warto zapraszać do udziału w konferencjach prasowych przedstawicieli zaangażowanych podmiotów lub ekspertów, w zależności od omawianej problematyki.

W rozwiązywanie sytuacji kryzysowych zazwyczaj jest zaangażowanych wiele instytucji. Aby zapewnić spójność polityki informacyjnej, należy zwrócić szczególną uwagę na koordynację i zapewnienie ścisłej współpracy rzeczników prasowych zaangażowanych podmiotów i służb. Dzięki temu do opinii publicznej będzie docierał „jeden głos” administracji.

Podczas kryzysu bardzo łatwo o pojawienie się w mediach plotek lub przekłamań. Mogą one przyczynić się do pogłębienia kryzysu. Rolą służb medialnych jest monitorowanie na bieżąco mediów i niezwłoczne dementowanie informacji nieprawdziwych, nieścisłych lub mogących wywołać panikę, a w razie konieczności korygowanie przekazów i weryfikowanie sposobu prowadzenia komunikacji.

Podstawową zasadą kontaktów z mediami w czasie kryzysu jest dostępność rzecznika przez całą dobę. Może być to szczególnie trudne, gdy kryzys przedłuża się. Należy wtedy wyznaczyć zastępców rzeczników wszystkich podmiotów zaangażowanych.

Komunikacja ze społeczeństwem za pośrednictwem mediów ma wiele zalet. Przede wszystkim pozwala szybko dotrzeć do dużej grupy odbiorców. Jednak w czasie sytuacji kryzysowej równie ważne są działania komunikacyjne prowadzone w ramach komunikacji bezpośredniej. Działania, jakie podejmujemy w ramach komunikacji bezpośredniej to np. zorganizowanie infolinii, stałego punktu informacyjnego, nawiązanie bezpośredniego kontaktu z poszkodowanymi i ich rodzinami czy uruchomienie dedykowanej strony internetowej. Komunikacja bezpośrednia, podobnie jak ta, prowadzona za pośrednictwem mediów, może znacząco pomóc w zażegnaniu kryzysu.

KOMENTARZ

Sytuacja kryzysowa może pojawić się w wyniku działania sił przyrody, kataklizmów, a także być efektem działalności człowieka lub jej zaniechania. Zwykle sytuacje takie wzbudzają ogromne zainteresowanie mediów – tym większe, im większa jest wielkość kryzysu. Organizacja, której kryzys dotyczy, musi poradzić sobie zarówno z prowadzeniem działań zmierzających do usunięcia skutków kryzysu, jak i z presją opinii publicznej i mediów. Brak informacji powoduje narastające uczucie niepokoju, prowadzi do powstawania plotek i chaosu informacyjnego, a tym samym nie tylko zagraża utracie dobrej reputacji, ale może też utrudniać działania podjęte w celu wyjścia z sytuacji kryzysowej. Dlatego też, bez względu na charakter kryzysu, szybkie i skuteczne przekazywanie informacji o zagrożeniach ma kluczowe znaczenie.

Mapy innych zagrożeń w Informatycznym Systemie Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami

Tomasz Walczykiewicz

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy (IMGW PIB) poza swoimi działaniami statutowymi aktywnie uczestniczy w pracach koncentrujących się na ograniczaniu ryzyka zagrożeń naturalnych i technologicznych. Do głównych kierunków prac w tym zakresie zaliczyć należy realizację projektów badawczych i wdrożeniowych.

Przykładem takiego projektu jest Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK). Projekt ISOK jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka - oś priorytetowa VII – Społeczeństwo informacyjne. Jego realizację zaplanowano na lata 2010-2014. Budowa systemu będzie służyć poprawie stanu bezpieczeństwa obywateli oraz ograniczeniu strat spowodowanych występowaniem zagrożeń naturalnych, technologicznych oraz wynikających z obu tych czynników. Kluczowym celem projektu ISOK jest również wspomaganie podmiotów zarządzania kryzysowego w podejmowaniu decyzji w przypadku wystąpienia niebezpiecznych zdarzeń.

Jednym z komponentów projektu ISOK, obok map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego (aktualnie najszerzej znanych specjalistom od zarządzania kryzysowego), są Mapy Innych Zagrożeń (MIZ). Opracowując koncepcję map zaproponowano, aby uwzględnić w nich uzależnienie wystąpienia zagrożeń od warunków hydrologicznych i meteorologicznych. Założono opracowanie pięciu map:

- mapy zakłóceń w sieciach elektroenergetycznych z uwagi na warunki meteorologiczne;
- mapy poważnych awarii przemysłowych z uwagi na warunki meteorologiczne;
- mapy ujęć wód powierzchniowych i podziemnych na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi;
- mapy zanieczyszczeń powietrza z uwagi na warunki meteorologiczne;
- mapy zagrożeń dla życia i zdrowia ludności z uwagi na warunki meteorologiczne.

Zgodnie z ideą projektu ISOK komponent Mapy Innych Zagrożeń (MIZ) jest rozwiązaniem otwartym. W studium wykonalności projektu¹ założono bowiem,

że projekt ISOK zapewni odpowiednią platformę informatyczną, a wybrane mapy zostaną opracowane i wdrożone pilotażowo. Zbudowana platforma informatyczna umożliwi w przyszłości, w ramach następnych przedsięwzięć, stopniowe wdrażanie kolejnych map lub prezentację już istniejących rozwiązań.

Odbiorcami Map Innych Zagrożeń, w zależności od zjawisk w nich analizowanych, będą właściciele i administratorzy obiektów i systemów infrastruktury krytycznej, służby zarządzania kryzysowego oraz społeczeństwo. Poniżej skrótowo przedstawiono krótką charakterystykę każdej z map.

MAPA ZAKŁÓCEŃ W SIECIACH ELEKTROENERGETYCZNYCH Z UWAGI NA WARUNKI METEOROLOGICZNE (MZSE)

W ramach realizacji MZSE opracowano mapę operacyjną przedstawiającą potencjalne zakłócenia w sieciach elektroenergetycznych (przesyłowych i dystrybucyjnych), które mogą wystąpić w wyniku ekstremalnych zjawisk meteorologicznych. Informacje prezentowane na mapie operacyjnej dotyczą obszaru Polski.

Mapa operacyjna przedstawia prognozę stopnia zakłócenia na najbliższe 6h, 12h i 24h w sieciach elektroenergetycznych. Stopień zakłócenia wyliczany

¹ Studium wykonalności dla projektu w ramach VII osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Projekt Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, Warszawa 2011 r. <http://www.cnm.meteo.fr/aladin/>.

jest na podstawie prognozowanych wartości wybranych czynników meteorologicznych z uwzględnieniem reprezentatywnych danych technicznych poszczególnych typów sieci:

- wysokiego napięcia (WN) napowietrznej;
- średniego napięcia (SN) napowietrznej z przewodami nieizolowanymi;
- średniego napięcia (SN) napowietrznej z przewodami izolowanymi;
- niskiego napięcia (nN) napowietrznej z przewodami nieizolowanymi;
- niskiego napięcia (nN) napowietrznej z przewodami izolowanymi.

Stopień zakłócenia prezentowany jest dla każdego z następujących czynników zagrożenia meteorologicznego: wiatr, temperatura, opad śniegu, szadź, gołoledź oraz ich synergicznego wystąpienia. Mapa aktualizowana jest co 12 godzin.

MAPA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH Z UWAGI NA WARUNKI METEOROLOGICZNE (MPAP)

W ramach realizacji MPAP powstały dwa rodzaje map - mapy historyczne oraz mapa operacyjna. Informacje prezentowane na mapach historycznych i mapie operacyjnej dotyczą obszaru Polski.

Mapy historyczne opracowano na podstawie danych o awariach w zakładach dużego ryzyka (ZDR), zakładach zwiększonego ryzyka (ZZR), a także w zakładach niezaliczonych do dwóch powyższych kategorii (tzw. zakłady „niesevesowskie”, tj. nie kwalifikujące się do kategorii określonych przez unijne Dyrektywy Seveso II i Seveso III, dotyczące przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym i ograniczania ich skutków), pozyskanych z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz danych meteorologicznych znajdujących się w gestii IMGW PIB. Mapy historyczne obrazują lokalizację zakładów, w których wystąpiły poważne awarie przemysłowe w ciągu ostatnich 10-ciu lat oraz prawdopodobieństwo wystąpienia awarii z uwagi na warunki meteorologiczne.

Natomiast mapa operacyjna generowana jest w oparciu o meteorologiczny model ALADIN² i przedstawia poziom zagrożenia poważnymi awariami

przemysłowymi z uwagi na warunki meteorologiczne na najbliższe 6, 12 i 24 godziny. Poziom zagrożenia definiowany jest jako prawdopodobieństwo wystąpienia poważnej awarii w zakładach przemysłowych i prezentowany jest osobno dla każdego z następujących czynników zagrożenia meteorologicznego: wiatr, temperatura, opad deszczu, opad śniegu, burza, ciśnienie atmosferyczne oraz ich synergicznego wystąpienia. Mapa aktualizowana jest co 12 godzin i uwzględnia również zasięg potencjalnej awarii (strefę zagrożenia).

MAPA UJĘĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH NA OBSZARACH NARAŻONYCH NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI (MUW)

Mapa ujęć wód stanowi dynamiczne rozwinięcie map ryzyka powodziowego. Zobrazowanie dostarcza informacji pozwalających na ocenę skutków wyłączenia z funkcjonowania wybranych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych, zlokalizowanych na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, których główną funkcją jest zaopatrzenie ludności w wodę pitną.

Na mapie znajdują się wybrane ujęcia wód uwzględniane w dokumentach planistycznych pochodzących z Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej. Dane o ujęciach wód uzupełniono o informacje dotyczące przypadków ich wyłączenia z bieżącej eksploatacji na skutek wystąpienia powodzi. Źródłem tych informacji były raporty Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Mapa ujęć wód prezentowana jest w specjalnie do tego celu opracowanej aplikacji (Monitor ujęć wód) umożliwiającej wizualizację aktualnych danych o analizowanych obiektach. Publikowane dane hydrologiczne i meteorologiczne pochodzą z automatycznej sieci pomiarowej IMGW PIB. Dostęp do aplikacji odbywa się poprzez przeglądarkę internetową. Dzięki temu korzystanie z niej jest możliwe z dowolnego urządzenia połączonego z internetem.

MAPA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z UWAGI NA WARUNKI METEOROLOGICZNE (MZPow)

W ramach realizacji MZPow powstały dwa rodzaje map - mapy historyczne oraz mapa operacyjna.

² <http://www.cnrm.meteo.fr/aladin/>.

Informacje prezentowane na mapach dotyczą obszaru Polski i uwzględniają podział na powiaty. Mapy historyczne opracowano na podstawie danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza pochodzących z lat 2006-2010. Ich źródłem był Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, natomiast wykorzystane dane meteorologiczne pochodzą z IMGW PIB. Mapa operacyjna generowana jest w oparciu o eksploracyjny model prognozy jakości powietrza wykorzystujący metodę *eksploracji danych*. W warstwie meteorologicznej prognoza ta opiera się na modelu COSMO LM³ operacyjnie funkcjonującym w IMGW PIB i przedstawia wartość wskaźnika AQI, który w sposób syntetyczny informuje, o jakości powietrza w danym powiecie na najbliższe 24, 48 oraz 72 godziny. Mapa aktualizowana jest standardowo co 24 godziny, a w przypadku prognozy znacznego przekroczenia stężeń zanieczyszczeń, co 12 godzin.

MAPA ZAGROZEŃ DLA ŻYCIA I ZDROWIA LUDNOŚCI Z UWAGI NA WARUNKI METEOROLOGICZNE (MAPA BIOMETEO)

W ramach realizacji Mapy biometeo powstały dwa rodzaje map - mapy historyczne (wrażliwości i ekspozycji) oraz mapa operacyjna. Informacje prezentowane na mapach historycznych i mapie operacyjnej dotyczą obszaru Polski. Mapa wrażliwości

przedstawia wrażliwość społeczeństwa danego obszaru (granice powiatów) na warunki bioklimatyczne, w tym przede wszystkim na zagrożenia meteorologiczne mające negatywny wpływ na życie i zdrowie ludności. Do analiz wykorzystano dane statystyczne z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Natomiast mapy ekspozycji przedstawiają odczucia cieplne określone na podstawie wskaźnika NTE (Normalna Temperatura Efektywna, kompleksowy wskaźnik biometeorologiczny uwzględniający prognozowaną temperaturę powietrza, wilgotność względną i prędkość wiatru) dla poszczególnych miesięcy i informują o uciążliwych zjawiskach dla człowieka. Mapy przedstawiają warunki bioklimatyczne Polski opracowane w oparciu o najnowsze serie pomiarów elementów meteorologicznych. Ekspozycja została określona oddzielnie dla każdego powiatu. Mapa operacyjna przedstawia prognozowaną wartość wskaźnika NTE dla obszaru Polski na 12, 36, a w przyszłości na 60 godzin dla południowego terminu obserwacji (12:00 UTC). Informacja o bieżących warunkach biometeorologicznych ze wskazaniem obszarów niekorzystnych przedstawiana jest w odniesieniu do granic powiatów oraz w wersji interpolowanej pomijającej granice administracyjne. Docelowo mapy historyczne i mapa operacyjna będą zawierały komentarz (materiał uzupełniający) przedstawiający potencjalny negatywny wpływ zagrożeń meteorologicznych na zdrowie i życie ludności.

KOMENTARZ

Wdrożenie Map Innych Zagrożeń stanowić będzie istotny element realizacji Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa⁴ oraz Strategii rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013⁵. Dokumenty te wskazują na konieczność zwiększenia wykorzystania systemów informatycznych przez administrację publiczną w celu bardziej efektywnego i skutecznego wykonywania zadań służących obywatelom.

³ <http://www.cosmo-model.org>.

⁴ Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji; Warszawa 2013 r.

⁵ Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji; grudzień 2008 r.

Najważniejsze zmiany ustawy o Agencji Wywiadu i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego¹

Anna Gosławska-Hrychorczuk
Wydział Szkoleń i Ćwiczeń RCB

Projektowana zmiana ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu² jest rezultatem założeń reformy systemu służb specjalnych Rzeczypospolitej Polskiej przedstawionej na posiedzeniu Kolegium do Spraw Służb Specjalnych w dniu 29 maja 2013 r. Zgodnie z planowanymi zmianami Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego podlegać będzie ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, natomiast Agencja Wywiadu i Centralne Biuro Antykorupcyjne pozostaną w gestii bezpośredniego nadzoru Prezesa Rady Ministrów. Powołany zostanie również Komitet Rady Ministrów do Spraw Bezpieczeństwa Państwa³, jako forum inicjowania, przygotowywania i uzgadniania rozstrzygnięć albo stanowisk Prezesa Rady Ministrów w sprawach dotyczących działalności służb specjalnych. Planuje się także utworzenie Komisji Kontroli Służb Specjalnych, której zadaniem będą działania dotyczące cywilnej kontroli nad służbami specjalnymi. Pozostawienie Agencji Wywiadu pod bezpośrednim nadzorem Prezesa Rady Ministrów wynika z jej ponadresortowego charakteru i wykonywania zadań dla różnych organów państwa⁴.

Za ochronę porządku konstytucyjnego w polskim systemie prawnym odpowiada wiele instytucji. Szczególną rolę z punktu widzenia obowiązującego prawa, w obszarze bezpieczeństwa państwa odgrywają Agencja Wywiadu i Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Działalność obu reguluje obecnie ustawa z dnia 24 maja 2002 r.

Proponowane zmiany i korekta przepisów są wynikiem analizy funkcjonowania agencji oraz wpływają z konieczności zachowania spójności w ramach reformy systemu służb specjalnych. Większość nowych przepisów dotyczących reformowanych służb została oparta na aktualnie obowiązujących rozwiązaniach sprawdzonych w praktyce i niebudzących wątpliwości interpretacyjnych. Do projektu ustawy włączono część dotychczasowych

przepisów wykonawczych będących przepisami regulującymi przedmiotową ustawę. Wprowadzono również szereg zmian polegających na przeniesieniu, podzieleniu, połączeniu lub poprawieniu brzmienia niektórych zapisów redakcyjnych. W wielu kwestiach dotyczących organizacji służby czy spraw pracowniczych dokonano niezbędnego doprecyzowania i uporządkowania przepisów.

AGENCJA BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO

Podstawą założeń reformy ABW stała się analiza działania organów administracji rządowej, która wykazała, że kompetencje służb państwowych nie są precyzyjnie określone, często się pokrywają i dublują. Istotnym problemem jest brak mechanizmu bieżącej koordynacji działań służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych i ABW, której szef nie podlega ministrowi spraw wewnętrznych. ABW w świetle nowej ustawy ma stać się służbą wyspecjalizowaną w przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym, kontrwywiadzie i ochronie informacji niejawnych. Agencja będzie odpowiedzialna za ściganie wyłącznie najpoważniejszych przestępstw, godzących w bezpieczeństwo informacji niejawnych oraz informacji przetwarzanych w systemach teleinformatycznych o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa, niezbędnych do zachowania ciągłości funkcjonowania administracji publicznej lub

¹ <http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/Przebieg>, dostęp 17.06.2014; <http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/Przebieg>, dostęp 17.06.2014.

² Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.).

³ Komitet będzie niewielkim pomocniczym organem wewnątrzrządowym złożonym z przedstawicieli resortów nadzorujących służby oraz bezpośrednio zainteresowanych wynikami ich pracy - Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw zagranicznych, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, ministra właściwego do spraw sprawiedliwości.

⁴ Agencja Wywiadu zachowa ciągłość instytucjonalną, a prawa i obowiązki wynikające z umów i porozumień zawartych przez AW pod rządami obecnie obowiązującej ustawy pozostaną prawami i obowiązkami AW; Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

elementów infrastruktury krytycznej⁵. Ponadto będzie odpowiedzialna za ściganie najpoważniejszych przestępstw przeciwko interesom ekonomicznym państwa, to znaczy przestępstw zagrażającym Skarbowi Państwa (co najmniej o wysokości 16 mln zł⁶). Wzmocniony zostanie pion informacyjny ABW ukierunkowany na wczesne rozpoznawanie zagrożeń. Policja i wzmocnione Centralne Biuro Śledcze (CBS) przejmie od ABW realizację zadań związanych ze zwalczaniem poważnych przestępstw kryminalnych, w tym handlu narkotykami i działalności zorganizowanych grup przestępczych.

Zgodnie z projektem ABW przestanie realizować zadania związane ze zwalczaniem przestępstw kryminalnych, przestępstw gospodarczych mniejszej wagi oraz przestępstw korupcyjnych. Ponadto wskazano, jako odrębne zadania ABW - prowadzenie CEZOP⁷, wykazu osób mogących mieć związek z przestępstwami o charakterze terrorystycznym oraz ewidencji incydentów i zdarzeń o charakterze terrorystycznym, a także sporządzanie i wydawanie dokumentów legalizacyjnych. Doprecyzowano również rodzaje czynności wykonywanych przez funkcjonariuszy w celu realizacji zadań ABW.

AGENCJA WYWIADU

Agencja Wywiadu jest jedną z trzech instytucji wywiadowczych RP, obok Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego. Wchodzi w skład systemu ochrony porządku konstytucyjnego RP. Istotne zmiany w projekcie ustawy o AW wiążą się z przepisem, który umożliwia realizację czynności operacyjno-rozpoznawczych, w ramach wykonywania zadań na terenie kraju, także za pośrednictwem Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego. Obecnie czynności te mogą być wykonywane jedynie za pośrednictwem Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Ponadto doprecyzowano przepisy ustanawiające ramy normatywne wykonywanych czynności operacyjno-rozpoznawczych. Określono też precyzyjny sposób procedowania wniosków o kontrolę operacyjną. Szefowi AW nadano również kompetencje do podejmowania decyzji o przekazywaniu informacji innym organom, jeżeli informacje te dotyczą spraw objętych zakresem działania danego organu, bez uzyskiwania każdorazowej zgody Prezesa Rady Ministrów.

KOMENTARZ

Szczegółowy zakres zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, pomimo wspólnego mianownika - działania w obszarze bezpieczeństwa państwa - wskazuje na potrzebę uregulowania funkcjonowania w odrębnych ustawach⁸. Proponowane zmiany wpłyną na ich kompetencje, metody działania oraz odmienny sposób nadzorowania. Zakres właściwości służb zajmujących się zwalczaniem najpoważniejszej przestępczości, według ustawodawcy, zostanie na tyle precyzyjnie określony, aby odpowiedzialność służb za ściganie poszczególnych rodzajów przestępstw nie budziła wątpliwości. Pozwoli to na bardziej racjonalne wydawanie środków budżetowych, a dodatkowo pomoże zapobiegać sytuacjom, w których służby prowadzą działania w tych samych sprawach. Wobec stworzenia nowego mechanizmu i jednocześnie rezygnacji z instytucji ministra odpowiadającego za koordynację służb specjalnych niezbędne będzie dokonanie zmian w zakresie umocowania Ministra Obrony Narodowej w ramach nadzoru nad Służbą Kontrwywiadu Wojskowego i Służbą Wywiadu Wojskowego. Objęcie nadzoru nad ABW przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych umożliwi mu bieżącą organizację współpracy wszystkich służb działających w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego oraz racjonalne wykorzystanie środków budżetowych w tym sektorze. W związku z likwidacją Kolegium do Spraw Służb Specjalnych, zmieni się ścieżka powoływania Szefów ABW i AW.

⁵ Ustawa z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzeniu kryzysowym (Dz. U. z 2007 r. nr 89, poz. 590, z późn. zm.).

⁶ Wielkość została zdefiniowana w Kodeksie karnym skarbowym jako znamię przestępstw skierowanych przeciwko istotnym interesom finansowym państwa polskiego.

⁷ Centralna Ewidencja Zainteresowań Operacyjnych.

⁸ Projektowana ustawa dotyczy istniejącej jednostki sektora finansów publicznych i opiera się na dotychczasowych rozwiązaniach prawnych. Wprowadzone zmiany mają charakter głównie proceduralny, a w związku z tym nie przewiduje się zwiększenia kosztów funkcjonowania podmiotów, na które oddziałują projektowane regulacje.

KOMENTARZ cd.

Zaproponowano również zmiany w katalogu osób, z których tajnej współpracy nie może korzystać AW - poszerzono o radców prawnych oraz doprecyzowano zawód dziennikarza. Dodano możliwość posługiwania się dokumentami legalizacyjnymi przez funkcjonariuszy uprawnionych do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych nie tylko podczas wykonywania tych czynności, ale także w celu ochrony danych własnych lub innego funkcjonariusza uprawnionego do wykonywania tych czynności. ABW prowadzi obecnie około 200 śledztw. Po zmianach w kompetencji służby pozostanie mniej niż połowa, a przekazanie pozostałych uwolni siły i środki, które będzie można przeznaczyć na wzmocnienie pozostałych kierunków działań.